ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓު

ދިވެހިރާއްޖެ

ޤަޟިއްޔާ ނިމުނު ގޮތުގެ ޚުލާޞާ

- **ޤަޟިއްޔާ ނަންބަރު:** 2020/HC-A/204
- **އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތްތައް:**
  1. އާމިނަތު ނަޝްއާ އާރިފް، ނަސްރުއްސަލާ / ސ. ހިތަދޫ
  2. މަރްޔަމް އަމާނީ ޒާހިރު، ފައްސިހަ / ގއ. ކޮލަމާފުށި
  3. ހަލީމާ ދުރައްމަތު، ނޫރާނީއާގެ / ނ. މާފަރު
  4. އާމިނަތު ސިޔާނާ، މ. ފަހަރަ / ކ. މާލެ
  5. އާއިޝަތު ޔޫސުފް، އަލިރިމަތީގެ / ޅ. ހިންނަވަރު
  6. އާމިނަތު އާނިޔާ، ބަނަފްސާގެ / ރ. މަޑުއްވަރި
- **އިސްތިއުނާފު ރައްދުވި ފަރާތް:**
  1. ދައުލަތު (މޯލްޑިވްސް ކަސްޓަމްސް ސަރވިސް)
  2. ދައުލަތު (މޯލްޑިވްސް އިމިގްރޭޝަން)
  3. ދައުލަތު (މޯލްޑިވްސް ޕޮލިސް ސަރވިސް)
- **މައްސަލައިގެ ބާވަތް:** [illegible] އެދުން

މައްސަލަ ބެލި ފަނޑިޔާރުންގެ މަޖިލިސް:

ފަނޑިޔާރު ޝުޢައިބު ޙުސައިން ޒަކަރިއްޔާ

ފަނޑިޔާރު އަލީ ސަމީރު

ފަނޑިޔާރު ޙުސައިން ޝަހީދު

ހުކުމް ތާރީޚު: 02 ޖުމާދަލްއޫލާ 1442 / 17 ޑިސެމްބަރު 2020

ހައިކޯޓުގައި ޝަރީޢަތް [illegible] [illegible] ތާރީޚް: 25 ސަފަރު 1442 / 12 ނޮވެމްބަރު 2020

އިސްތިއުނާފުކުރެވުނު މައްސަލަ:

ނަންބަރު: HC-002/Cr-C/2020

ނިންމި ކޯޓު: ކްރިމިނަލް ކޯޓު

ޤާޟީ: [illegible]

- ހުށަހެޅުނު ތާރީޚް: 04 އޮގަސްޓް 2020
- [illegible] ތާރީޚް: 08 އޮގަސްޓް 2020

- [illegible] ([illegible])

މައްސަލައިގެ ތަފްޞީލު:

1. މިއީ، ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު HC-002/Cr-C/2020 މައްސަލަ ނިންމާފައިވާ [illegible] އަދި ޤާނޫނީ އުޞޫލުތަކާ ޚިލާފަށްކަމަށް ބުނެ، އެ މައްސަލަ އިސްތިއުނާފުކުރުމަށް ސ.ހިތަދޫ/ [illegible]، އާމިނަތު [illegible] އާއި ގއ. [illegible] އާއި [illegible] އާއި [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] އާއި [illegible] [illegible] އާއި [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އާއި [illegible] [illegible] [illegible] އަދި [illegible] [illegible] [illegible].

މައްސަލައިގެ ކަންހިނގާފައިވާގޮތް:

2. [illegible] އަތޮޅު [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ބަންގްލަދޭޝްގެ އެމް.ޑީ [illegible] [illegible] (EB0127717)، ބަންގްލަދޭޝްގެ އެމް.ޑީ [illegible] [illegible] (BT0046241)، އެމް.ޑީ އަލީ [illegible] (E0897661)، [illegible] [illegible] [illegible] (BF0578515)، [illegible] [illegible] (BB0500137)، އެމް.ޑީ [illegible] [illegible]، [illegible] (BC0747557)، [illegible] [illegible] [illegible] (AD2943906)، [illegible] (AE3008711)، [illegible] (EE0534390)، [illegible] (AG9570065)، [illegible] [illegible]

(BW0230021)، ޖާއިސަރު އަބްދީން ޖާކިރު (BC0472214)، ސަތާރު (BP0987460)، ގިޔާސް ހުސައިން (BC0891584)، މުހައްމަދު ސައިފުލް މިޔާ (BH0621694)، އެމް.ޑީ މުސައްދު ރާޖިބްޖާ (BX0473144)، މުހައްމަދު ޖަމާލް ހުސައިން (BT0385107)، އެމް.ޑީ އަބްދުރު ސައްތާރު (BK0294475)، ޖާހިދު (BK0938104) (މިގޮތުން **"ކޮރޯނާވައިރަސްޑިޒީޒް 19 ވިލުން"** ނަމަކީ އިންސާނުންނަށްފެތުރިފައިވާ) 03 ޖުލައި 2020 ވަނަ ހެނދުނުގެ، ހެނދުނާއި ދުވާލު ކާޑެން ގޮތުގައި، 15 ދުވަހުގެ މުއްދަތަށް ބަންދުކުރުމަށް. އަދި އެގޮ ވަކިން ކުރިމަތިވި ކާރިޘާ އެފަރާތްތަކުގެ ބަންދުގެ މުއްދަތު އިތުރު 15 ދުވަހުގެ މުއްދަތަށް އިތުރު ކުރިއެވެ. ދުވަސް ފަހަކަށް ދިޔަ ބަންދުގެ މުއްދަތު ހަމަވެފައިވަނީ 03 އޯގަސްޓް 2020 ވަނައެވެ. އެމުއްދަތު ހަމަވުމުން ކޮރަންޓީން ޓެސްޓް ސަރވިސް އިން އެފަރާތްތައް 03 އޯގަސްޓް 2020 ވަނަ ކޮރަންޓީން އިމިގްރޭޝަނާ ހަވާލުކޮށްފައިވެއެވެ. ކޮރަންޓީން އިމިގްރޭޝަނުން މި 19 ވައިރަސް ބަންދުކޮށްގެން ކުރީގައި ކޮރަންޓީން ކުރެވުނު ސާބިތުކުރެވިއެވެ.

3. މި ޝަރީޢަތް 19 ވައިރަސް 03 އޯގަސްޓް 2020 ފިރިހެން ހުކުމާއި ކޮރަންޓީން ސާބިތުކުރެވި ބަންދުކުރުމުގައިވަނީ ޤާނޫނާ ޚިލާފަށްކަމަށް އެފަރާތްތައް ބަންދުން ދޫކުރުމަށް އަމުރުކޮށް ދިނުމަށް "ޙެބިއަސް ކޯޕަސް އަމުރަކަށް އެދި ހުށަހަޅާ ފޯމު" އާ ކުރިމަތިލާ ކާރިޘާގައި އެދިފައި ވަނީ އެފަރާތްތަކުގެ ބަދަލުގައި ސަރުކާރު ނަންބަރުގެ، އާދަމް ނަސީމް އާދިލް ޢާއި ގއ. ކޮލަމާފުށި/ ފެހެލިއަ، މަތިމަރަ އަޙްމަދީ ޖާހިދު ޢާއި ނ.ހޮޅުދޫ/ ނޫރާނީގެ، ޙަބީބާ މުޙައްމަދު ޢާއި ހ.ދިއްފުށި/ ދ. ފެހެރަ، އާދިލް ސަލީމާ ޢާއި ށ. ހިރުނަވަރު/ އަލިރެމާގޭ، އާއިޝަތު ޙަސަންފުޅު ޢާއި ރ. މަޑުއްވަރީ/ ބަރަވާގެ، އާދަމް އާމިނާ ޢާއި ގއ. ވިލިގިލި/ ބީޗްވިލާ، ޚަދީޖާ ޙަމީދާ އެވެ.

4. ޙެބިއަސް ކޯޕަސް އަމުރަކަށް އެދިފައިވަނީ 04 އޯގަސްޓް 2020 ވަނަ. 19 ވައިރަސްގެ ބަދަލުގައި މި ބަންދުން ފަރާތްތައް މިއަދާ ކުރިއަށް ގެންދިޔަތަން އެފަރާތުން އިޖްރާޢަތުތަކާގަތުން ކުރިއަށް ކާރިޘާ ހަމަވާނީ ކޯޓަށްފައިވެއެވެ.

ކްރިމިނަލް ކޯޓުން ހުކުމްކުރުން މައްސަލަ

5. ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު HC-002/Cr-C/2020 މައްސަލައިގައި، ބަންގްލަދޭޝްގެ 19 މީހުން ޤާނޫނާ ޚިލާފަށް ބަންދުކޮށްފައިވާ ކަމަށްބުނެ، އެ ފަރާތްތަކުން ވަގުތުން ބަންދުން ދޫކޮށްލުމަށް މޯލްޑިވްސް ކަރެކްޝަނަލް ސަރވިސް އާއި މޯލްޑިވްސް އިމިގްރޭޝަންގެ މައްޗަށް އަމުރު ނެރެދިނުމަށް އެދި އެފަރާތްތަކުގެ ބަދަލުގައި ސ. ހިތަދޫ ނަސްރުނިސާ، އާމިނަތު ނަޝްވާ އާދިލް އާއި ގއ.ކޮލަމާފުށި/ ފުއްސަރާ، [illegible] އަޒީޒު ޖާބިރު އާއި ސ. މާފަރު ، [illegible] ހަމީދާ މުހައްމަދު އާއި މ. [illegible] [illegible] [illegible] އާއި [illegible] އާއި [illegible] [illegible] [illegible] އަދި ގއ. ވިލިނގިލި/[illegible] [illegible] [illegible] ފަރާތުން [illegible] [illegible] [illegible] މައްސަލައެކެވެ.

ހައިކޯޓުން ނިންމި ގޮތް

6. މިމައްސަލާގައި ބަންދުން ދޫކޮށްލުމަށް އެދި ހެބިއަސް ކޯޕަސް ރިޓެއް އެދި ހުށަހަޅާފައިވާ 19 ޕެޓިޝަނަރުން ބަންދުކޮށްފައިވަނީ، ޤާނޫނު ނަންބަރު 01/2007 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ އިމިގްރޭޝަންގެ ޤާނޫނު)ގެ 21 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އާއި (ށ) އާއި ޤާނޫނު ނަންބަރު 14/2013 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖަލުތަކާއި ޕެރޯލްގެ ޤާނޫނު)ގެ 5 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގެ ދަށުން މޯލްޑިވްސް އިމިގްރޭޝަނަށް ލިބިގެންވާ ޤާނޫނީ ބާރުގެ ދަށުންކަމަށް ސަރީޙަކޮށް ބަޔާންކުރެވިފައިވާތީ، މައްސަލަ ހުރިހާ ފަރާތުން ބަލައިގަތުމަށް [illegible] އެފަރާތްތަކުގެ [illegible] ނިޒާމުން ގެއްލުވާލައިގެން [illegible] ޤާނޫނީ [illegible] ކަމުގައިވެއެވެ.

7. އަދި ޤާނޫނު ނަންބަރު 01/2007 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ އިމިގްރޭޝަންގެ ޤާނޫނު)އާ ޚިލާފަށް އުޅޭ ބިދޭސީން ފޮނުވާލެވެންދެން ބަންދުގައި ބެހެއްޓުމުގެ ބާރު އިމިގްރޭޝަނަށް ލިބިގެންވާކަން ސަރީޙަކޮށް ދީފައިވާއިރު، ނަމަވެސް އިމިގްރޭޝަންގެ ޤާނޫނާ ޚިލާފަށް ބިދޭސީން، އެފަރާތްތަކުގެ ފޮނުވާލެވެންދެން ބަންދުގައި

ބެހެއްޓުމަށް އިމިގްރޭޝަން އިން ނިންމާ ނިންމުމަކީ އިދާރީ ނުވަތަ އެޑްމިނިސްޓްރޭޓިވް ފިޔަވަޅެއް ކަމުގައިވާތީ، މި ފިޔަވަޅު އެޅުމުގައި ޕްރޮސެސް އިމިގްރޭޝަނުގެ ގަވާއިދުން އަމަލުކޮށްފައިވާ ގޮތާއި ގުޅިގެން މައްސަލަ ހުށަހެޅި ފަރާތާއި ވަކީލުން ފާހަގަކޮށްފައިވާ ނުކުތާތަކަށް، ޤާނޫނު ނަންބަރު 22/2010 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ކޯޓުތަކާބެހޭ ޤާނޫނު)ގެ ދަށުން ޝަރީޢަތް ޙުކުމް ކުރުމުގެ އިޚްތިޞާޞް ލިބޭ ބާވަތުގެ ކަންތައްތަކާއި ނޫންކަމަށް ސަރީޙަކަށް ބަޔާންކުރެވިފައިވާތީ.

8. އެހެންކަމުން، ބަންދުން ދޫކޮށްދިނުމަށް އެދިފައިވާ 19 ޑިޓެއިނީން، ބަންދުން ދޫކޮށްލުމަށް މޯލްޑިވްސް ކަރެކްޝަނަލް ސަރވިސްއާއި މޯލްޑިވްސް އިމިގްރޭޝަނުގެ މައްޗަށް ކްރިމިނަލް ކޯޓުން އަމުރު ކުރަންޖެހޭ [illegible] ސަރީޙަކޮށް ނުދެކޭތީ، އެފަރާތްތައް ބަންދުން ދޫކުރަން އަމުރު ކުރައްވަން ކަމެއް ނެތްކަމަށް.

9. ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު HC-002/Cr-C/2020 މައްސަލާގައި ނިންމި 19 ޑިޓެއިނީން، ބަންދުން ދޫކޮށްލުމަށް މޯލްޑިވްސް ކަރެކްޝަނަލް ސަރވިސްއާއި މޯލްޑިވްސް އިމިގްރޭޝަނުގެ މައްޗަށް އަމުރު ކުރަންޖެހޭ [illegible] ނިންމަވާފައެވެ. އެނިންމުމުން ބިނާކުރި ސަބަބުތަކާއި [illegible] ފާސްކުރުމުގައި ކްރިމިނަލް ކޯޓުން މައިގަނޑު ގޮތުގައި ފާހަގަކޮށްފައިވަނީ؛

9.1 ބަންދުގައި ތިބި ޑިޓެއިނީން [illegible] ކުރި ބަންދުން [illegible] އެފަރާތްތައް މޯލްޑިވްސް އިމިގްރޭޝަނުން [illegible] މޯލްޑިވްސް ޕޮލިސް ސަރވިސްއިން [illegible] ޤަޟިއްޔާގައި 2019/HC-A/231 ނަންބަރު ހައިކޯޓުގެ [illegible] ކަނޑައެޅިފައިވާ އުސޫލަށް[1] ރިޢާޔަތްކޮށް ފާހަގަކުރައްވާފައިވާތީއެވެ. އަދި އެފަރާތްތަކާ [illegible] ހުރިކަމުން ނުފެނުނު ކަމަށް ފާހަގަކޮށްފައިވެއެވެ.

---

[1] [illegible]

9.2 19 ބިދޭސީން، ބަންދުގައި ތިބި ޖިނާއީ ކުށެއްގެ ތުހުމަތުގައި ޖިނާއީ އަދުލުގެ ނިޒާމުގެ ތެރެއިން ބަންދުކުރެވިގެން ނޫންކަމަށާއި، އެފަރާތްތަކެއް ބަންދުގައި ތިބި ޤާނޫނު ނަންބަރު 01/2007 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ އިމިގްރޭޝަނުގެ ޤާނޫނު) އާ ޚިލާފަށް ދިވެހިރާއްޖޭގައި ތިބުމާއި ގުޅިގެން، ދިވެހިރާއްޖޭގެ އިމިގްރޭޝަނުގެ ޤާނޫނުގެ ދަށުން އިމިގްރޭޝަނަށް ލިބިދޭ ބާރުގެ ދަށުން ކަމަށް.[2]

9.3 އިމިގްރޭޝަނުގެ ޤާނޫނާ ޚިލާފުވާ ބިދޭސީން، އެ ފަރާތްތަކަށް ފޮނުވާލެވެންދެން ބަންދުގައި ބެހެއްޓުމަށް އިމިގްރޭޝަނުން ނިންމާ ނިންމުމަކީ އިދާރީ ނުވަތަ އެޑްމިނިސްޓްރޭޓިވް ފިޔަވަޅެއް ކަމަށާއި، ސަރުކާރުގެ އިދާރާއަކުން ނިންމާ އިދާރީ ނިންމުމެއް ބެލުމުގެ އިޚްތިޞާޞް ޤާނޫނު ނަންބަރު 22/2010 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ކޯޓުތަކުގެ ޤާނޫނު)ގެ ދަށުން ސިވިލް ކޯޓަށް ލިބިގެން ނުވާކަމަށް.

9.4 މޯލްޑިވްސް އިމިގްރޭޝަނުގެ ފަރާތުން އަމަލުކޮށްފައިވާ ގޮތާއި ގުޅިގެން މައްސަލަ ހުށަހެޅި ފަރާތްތަކާއި ޤާނޫނީ ވަކީލުން ފާހަގަކުރައްވާ ނުކުތާތަކަކީ، ޤާނޫނު ނަންބަރު 22/2010 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ކޯޓުތަކުގެ ޤާނޫނު) ގެ ދަށުން ސިވިލް ކޯޓަށް ބެލުމުގެ އިޚްތިޞާޞް ލިބޭ ބާވަތުގެ ކަންތައްތަކެއް ނޫންކަމަށް.

[illegible]

[2] [illegible] 01/2007 [illegible] 21 [illegible] 5 [illegible] 149 [illegible] 14/2013 [illegible] 2012/HC-A/256 [illegible]

އިސްތިއުނާފީ ނުކުތާތައް:

10. ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު HC-002/Cr-C/2020 މައްސަލަ ނިންމާފައިވަނީ ޝަރުޢީ އަދި ޤާނޫނީ އުސޫލުތަކާ ޚިލާފަށް ކަމަށް ބުނެ އެ ޤަޟިއްޔާ އިސްތިއުނާފު ކުރުމަށް އެދި [illegible] [illegible] ފަރާތުން 06 ނުކުތާއެއް ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓަށް ހުށަހަޅާފައިވެއެވެ. އެ ގޮތުން ހުށަހަޅާފައިވާ ނުކުތާތަކަކީ؛

10.1 ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު HC-002/Cr-C/2020 މައްސަލަ ނިންމުމުގައި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ފަނޑިޔާރުންގެ ޤާނޫނުގެ 5 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އާއި (ނ) ގެ 1 ވަނަ ނަންބަރަށް ރިޢާޔަތްކޮށްފައިނުވާކަމަށް ބުނެ ހުށަހެޅި ނުކުތާއެވެ.

10.2 ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު HC-002/Cr-C/2020 މައްސަލަ ނިންމުމުގައި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 48 ވަނަ މާއްދާގެ (ރ) އަށް އަމަލުކުރަންޖެހޭ ގޮތުން [illegible] ގޮތުން [illegible] ބަންދު ކުރުމުގެ ބާރު މޯލްޑިވްސް އިމިގްރޭޝަނަށް ލިބިގެންވާކަމަށް ނިންމާފައިވާ ކަމަށް ބުނެ ހުށަހެޅި ނުކުތާއެވެ.

10.3 ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު HC-002/Cr-C/2020 މައްސަލަ ނިންމުމުގައި ޤާނޫނު ނަންބަރު 14/2013 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖަލުތަކާއި ޕެރޯލްގެ ޤާނޫނު) އާއި ޤާނޫނު ނަންބަރު 14/2013 (އަނިޔާދިނުމާ ދެކޮޅު ޤާނޫނު) އާއި ޤާނޫނު ނަންބަރު 1/2007 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ އިމިގްރޭޝަނުގެ ޤާނޫނު) [illegible] [illegible] ކަމަށް ބުނެ ހުށަހެޅި ނުކުތާއެވެ.

10.4 ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު HC-002/Cr-C/2020 މައްސަލައިގައި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

ގޮތުން ކަނޑައަޅާފައިވުމަކީ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 43 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ޙައްޤު އިންކާރުކޮށްފައިވާ ކަމަށް ބުނެ ހުށަހެޅި ނުކުތާއެވެ.

10.5 ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު HC-002/Cr-C/2020 މައްސަލާގައި، އިތުރު ތުހުމަތެއް ޖަހައިން ބަންދު ކުރުމުގެ ބާރު ޕްރޮސިކިއުޝަން އަށް ދިނުމަކީ ކަމަށް ކަނޑައަޅާފައިވާ އަސާސީ ޙައްޤު ހިފެހެއްޓުމުގައި ޤާނޫނުއަސާސީގެ 16 ވަނަ މާއްދާއާއި ދިވެހިރާއްޖެއިން ތަޞްދީޤުކޮށްފައިވާ ބައިނަލްއަޤްވާމީ މުޢާހަދާތަކާއި ބައިނަލްއަޤްވާމީ ޤަވާޢިދުތަކުން ޚިލާފަށް ކަންކުރުމުގައި އަދުލުއިންސާފުގެ ކަނޑައަޅާފައިވާ ކަންކަމުން [illegible] ބުނެ ހުށަހެޅި ނުކުތާއެވެ.

10.6 ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު HC-002/Cr-C/2020 މައްސަލަ އަލުން ބެލުމުގެ އިންސާފުވެރި [illegible] ކަނޑައަޅާފައިވާ ޤާނޫނު ނަންބަރު 22/2010 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުޑިޝަރީގެ ޤާނޫނު)ގެ ޖަދުވަލުގެ 2 ގެ 19 ވަނަ ނަންބަރާއި، ޖިނާއީ އިޖުރާއާތުގެ ޤާނޫނުގެ 207 ވަނަ މާއްދާއާއި 208 ވަނަ މާއްދާއާއި 209 ވަނަ މާއްދާއާ ޚިލާފަށް ކަމަށްބުނެ ހުށަހެޅި ނުކުތާއެވެ.

އިސްތިއުނާފު ހުށަހެޅުނު ދަޢުވާއާ ގުޅޭ ޙުކުމް

11. ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު ޤަޟިއްޔާގައި ބަލާފައިވާ މައްސަލައިގައި ބަންދުކުރުމުގެ 19 ޖުލައި ހުކުމާއި [illegible] ޖިނާއީ [illegible] ޤާނޫނު [illegible] ކަނޑައަޅާފައި، [illegible] ޝަރީޢަތް ކޯޓަށް [illegible] މައްސަލަ [illegible] ނިންމާފައިވާކަމަށް [illegible] ކަނޑައަޅައިދެވެއެވެ.

12. މައްސަލައިގެ ޙުކުމް އިޢުލާނުކުރުން [illegible]؛

12.1 ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު HC-002/Cr-C/2020 ޤަޟިއްޔާގައި ހުށަހެޅުން މައްސަލައިގެ [illegible] ކޯޓުން [illegible] އަދި ހުށަހެޅުމަށް މައްސަލައެއް ހުށަހެޅުމުން.

12.2. ޤާނޫނުއަސާސީގެ 133 (ނ)ގައި ދިވެހިރާއްޖޭގެ އެންމެހައި ކޯޓުތަކަށް ހާޒިރުވެ ވާހަކަދެއްކުމުގެ ހައްގު ބަންޑާރަނައިބަށް ލިބިގެންވެއެވެ. އަދި މި ޤާނޫނުއަސާސީ ގައި ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ މަސްއޫލިއްޔަތު ކަމުގައި ކަނޑައަޅައިފައިވާ ކަންކަން ފިޔަވައި އެހެން ކަންކަމުގައި ކޯޓުގައި ދައުލަތް ތަމްސީލުކުރުމަކީ ބަންޑާރަނައިބުގެ، ނުވަތަ އޭނާ ކަނޑައަޅާ މީހެއް [illegible].

12.3. ޤާނޫނުއަސާސީގެ 223 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ މަސްއޫލިއްޔަތުގެ ތެރޭގައި، ޝަރީޢަތަށް މައްސަލަ ހުށަހެޅުމުގެ [illegible] [illegible]، ނުވަތަ [illegible]، ނުވަތަ ދިނުންވެސް ގޮތަކުން ދިނުމުގެ މިނިވަންކަން ހިފެހެއްޓުން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

12.4. ޤާނޫނުއަސާސީގެ 133 (ނ) އަދި ޤާނޫނުއަސާސީގެ 223 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އަށް ބަލާއިރު، ޝަރީޢަތަށް މައްސަލަ ހުށަހެޅުމުގެ [illegible] [illegible]، ނުވަތަ [illegible] [illegible] ދިނުމުގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ކޯޓުގައި [illegible] [illegible] ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 207 ވަނަ މާއްދާގައި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

ޝަރީޢަތުން ފާހަގަކުރާ ކަންތައްތައް

13. [illegible] ކޯޓަށް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ކޯޓުތަކު.[3] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] **ޤާނޫނު** [illegible]:

---

[3] ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016 (ޖިނާއީ އިޖުރާއާތުގެ ޤާނޫނު) ގެ 6 ވަނަ މާއްދާ.

22/2010 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ކޯޓުތަކުގެ ޤާނޫނު)ގެ ޖަދުވަލު 9 ގައި ބަޔާންކުރެވިފައި ވެއެވެ. ޤާނޫނީ ބާރެއް ނެތި ނުވަތަ ޤާނޫނާ ހިލާފަށް ބަންދުކޮށްފައިވާކަމަށް ބުނެ އެ ބަންދުން ދޫކޮށްދިނުމުގެ އަމުރެއް ނެރެދިނުމަށް އެދި ހުށަހަޅާ މައްސަލަތައް ބެލުމުގެ އިޚުތިޞާޞް ހައިކޯޓަށް ލިބިގެންވާކަމަށް އެ ޤާނޫނުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ.[4]

14. ހެބިއަސް ކޯޕަސް ރިޓަކަށް އެދި ހުށަހެޅޭ މައްސަލަތަކުގައި މައްސަލަ ބައްލަވާ ފަނޑިޔާރުގެ ގޮތުގައި ފުލްބެންޗަށް ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް އަންނަނީ ތަމްސީލުކޮށްފައި ދަނީއެވެ.

15. މިމައްސަލައިގެ ރިކޯޑުތަކާއި ކަން ހިނގާފައިވާ ގޮތުގެ މައްޗަށް ބަލާއިރު، މި މައްސަލަ ހައިކޯޓަށް ކޯޓަށް ހުށަހެޅުނީ، ބަންދުން ދޫކޮށްދިނުމަށް އެދިފައިވާ، ބަންދުކުރެވުނުގެ 19 ދުވަސްފަހުން ސިވިލް ވިސާއް ނުވުރުގެ ސަފަރުދުން ތަޢުޖީލުން ފުރުޞަތުދިނުމުން އިޖުރާއަތުގެ ބުރުދުގެ ތަރުތީބުގައި ބަންދުކުރެވިފައިވާ ފަރާތްތަކަށް. މިފަރާތުގެ މައްސަލަ ނިމި ހަމައަކަށް ނުވަތަ ބަންދަކަށް، މި މައްސަލަ ދަށުކޯޓުން ހުށަހެޅުނު، އިތުރު ފިޔަވަޅު އެޅުމުގެ ގޮތުން ބަންދުކުރެވިފައިވާ ބަންދުކުރެވިފައިވެއެވެ.

16. މިމައްސަލާގައި ހެބިއަސް ކޯޕަސް ރިޓަކަށް އެދި ހުށަހެޅުން ބިނާކޮށްފައިވާ ސަރަޙައްދުތަކާއި ރިސެޕްޝަނުން ނަކަލުތަކާއި އެންޓްރީތަކުގެ ތަފްސީލުގައި މައްސަލަ ހުށަހެޅި ފަރާތުން ދެއްކި ވަގުތަކަށް ބަލައިފި މިމައްސަލާގެ ދަޢުވާ ބިނާކޮށްފައިވާ އަސާސަށް މިފަދަ ބައްޓަން އިދާރީ ބައްޓަންކުރެވޭ ގޮތުގެ ދަށުން ގެނައުމުގައި ސަރުކާރުގެ އިދާރާތަކުން އަމަލުކުރަމުންދާ އިޖުރާއާތުގެ ބަޔާނެއް ހުށަހަޅާފައި ނުވެއެވެ. މި ބައްޓަން މައްސަލަ ދިރާސާކުރި ދާއިރާތަކުގެ ޤާނޫނުގައި ބަޔާންކުރާ ހެބިއަސް ކޯޕަސް ދިރާސާގެ މައްސަލައް ނުވެއެވެ. މިމައްސަލާގައި ހުށަހެޅުއްވި ވަކީލު ދިރާސާގެ ދަޢުވާތަކެވެ. ވާއްޔާ، މިމައްސަލައިގެ ކާމިޔާ ދަރުޖަތަށް ހުށަހެޅިގެން ކުރިއަށް ގެންދާ ދޫ މައްސަލައަކާއި ގުޅިގެން ވެއެވެ.

17. މި މައްސަލަ ހައިކޯޓަށް ހުށަހެޅުނީ އިރު މި މައްސަލާގައި ބަންދުކޮށްފައިވާ 19 ދުވަސް ފަހުން އިދާރީ ބަންދުގެ ދަށުގައިކަން ދެނެގަތުމާ ބެހޭ އެކަށީގެން ބެއްލެވެ.

---

[4] ޤާނޫނު ނަންބަރު: 22/2010 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ކޯޓުތަކުގެ ޤާނޫނު)ގެ ޤާނޫނުގެ ޖަދުވަލު 2 ، 19 ވަނަ ނަންބަރު.

18. ބަޔާންކުރެވުނު ސަބަބުތައް އެފަދައިން ހުރުމުން އަހުރެމެންނަށް ޤާނޫނުތަކުގައިވާ މިމައްސަލާގައި ބަޔާންކުރާ 19 ބިދޭސީން ލިބި ބަންދަކު އިތުރު ބަންދުކޮށްފައިވާކަމުގައި، މިބަންދާއި ގާބިލުވުން ހުރިހާ ކުރިމަތިލާ ވާ ގުޅުން ގުޅުމުގެ ނިސްބަތްވާ ކުރިމަތިވި ކާޖުން ނުރައްކާތެރި، މިމައްސަލާގައި މަގުސަދު ގުޅުން ގުޅުމުގެ ކަނޑައެޅުމުގެ އިޖުރާޢަތު ސާބިތުކުރާ ކުރިމަތިލާ ކަމަކީ، އެކަންކަމުގެ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނު ބިދޭސީން، އެފަދަ ޢަމަލުތަކުގެ ކަނޑައެޅުމުގެ ބަޔަކު ޝަރީޢަތުގައި ބަޔާންކުރާ ވަރަކަށް ސާބިތުކުރުން ނުކުރެވޭ ގޮތަކަށް ކުރިއަށްދާކަމުގެ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޢަމަލުތަކުގައި ގޮތުގައި އިތުރު އަދަބު މިމައްސަލަގައި ހުރިހާ ކަމެއް ހިމެނިފައި ނުވާކަމާއި، ގާނޫނު ނަންބަރު 22/2010 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޝަރީޢަތްތަކުގެ ޤާނޫނު) ގެ ދަށުން ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ އިޚްތިޔާރު ދިނުމުގެ ބާރުގެ ކަންތައްތަކާއި ނިންމާފައިވާ ސާބިތުކޮށް ފާހަގަކުރެވިފައިވާ މި މައްސަލައިގެ ނިންމުމުގައި ވަކިކަންތައްތަކާއި ބައި ގޮތަކީ، ކްރިމިނަލް ކޯޓުން މި މައްސަލާގައި ނިންމާފައިވާ ޝަރީޢަތް ނިންމުމުގެ ބައިތަކަކީ ބާތިލު ކަމެއްކަމަށް ދެކެމެވެ. އަދި މި މައްސަލާގައި އިސްތިއުނާފުގެ ގޮތުން އެދިފައިވާ ކަންތައް ކަންތައްތަކާއި ހުކުމުގެ ބޭނުންތަކާ ގުޅިގެން ފާސްކޮށްފައިވާ ކަންތައްތައް، މި މައްސަލާގައި ހައިކޯޓުން އަނބުރާ ބަލާނެ ކަމަށް ބަލައި ނިންމައިފިމެވެ.

ޙުކުމް:

މިހެންވީމާ، އިސްވެ ބަޔާންކުރެވިދިޔަ ސަބަބުތައް އެފަދައިން ހުރުމުން، ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު HC-002/Cr-C/2020 މައްސަލާގައި ކަނޑައެޅިފައިވާ ގޮތަށް އެމައްސަލައިގެ ހުކުމުގައި ވަކިކޮށް ބަލައި، އެ މައްސަލައިގައި ބިދޭސީ ކޯޓަށް މައްސަލައެއް ހުށަހަޅައި، އެ މައްސަލަ ޝަރީޢަތުގެ އިޖުރާއަތު ކްރިމިނަލް ކޯޓުން ފުރިހަމަ މައްސަލައެއްކަމަށް ނުބެލި، ހާމަކޮށް ދިވެހިރާއްޖޭގެ

ފަރާތުން އަމަލުކޮށްފައިވާ ގޮތާއި ގުޅިގެން މައްސަލަ ހުށަހެޅި ފަރާތްތަކާއި ޤާނޫނީ ވަކީލުން ވާހަކަދެއްކި ނުކުތާތަކަކީ، ޤާނޫނު ނަންބަރު 22/2010 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ކޯޓުތަކުގެ ޤާނޫނު) ގެ ދަށުން ކްރިމިނަލް ކޯޓަށް ބެލުމުގެ އިޚްތިޞާޞް ލިބޭ ޙާލަތުގެ ކަންތައްތަކެއް ނޫންކަމަށް ސަރީހަކަށް ޤަބޫލުކުރެވޭތަނަށް މި މައްސަލައިގެ ނިންމުމުގައި ފާހަގަކޮށްފައިވާ ބައި ފިޔަވައި، އެ މައްސަލާގައި ކްރިމިނަލް ކޯޓުން ނިންމާފައިވާ ނިންމުންތައް ޤާއިމުކޮށް، މި މައްސަލަ މިކޯޓުގައި ބެލި ފަނޑިޔާރުންގެ އިއްތިފާޤުން ހުކުމްކޮށްދީމެވެ.